

รายงาน

เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา WESR

ประจำสัปดาห์

Weekly Epidemiological Surveillance Report

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

ISSN 0859-547X http://epid.moph.go.th/weekly/w_2549/menu_wesr49.html

ปีที่ ๓๗ : ฉบับที่ ๑๓ : ๗ เมษายน ๒๕๔๙ Volume 37 : Number 13 : April 7, 2006

สัปดาห์ที่	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๓	๑๔	๑๕	๑๖	๑๗	๑๘	๑๙	๒๐	๒๑	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	๒๖
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	๕๙	๕๘	๕๗	๕๖	๕๕	๕๔	๕๓	๕๒	๕๑	๕๐	๔๙	๔๘	๔๗	๔๖	๔๕	๔๔	๔๓	๔๒	๔๑	๔๐	๓๙	๓๘	๓๗	๓๖	๓๕	๓๔

สัปดาห์ที่ ๑๓ ระหว่างวันที่ ๒๖ มีนาคม - ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙

จำนวนจังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

ส่งทันเวลา ๖๔ จังหวัด คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒๑

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

การเตรียมรับอุบัติเหตุขนส่ง ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2549

จากสถานการณ์การบาดเจ็บรุนแรงและตายจากอุบัติเหตุขนส่งในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี 2548

บทพิจารณา

วิเคราะห์โดย นางกาญจณีย์ ดำนาถแก้ว

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ kanjanee@health.moph.go.th

ความเป็นมา

อีกไม่กี่วัน จะถึงช่วงเทศกาลสงกรานต์ หรือ วันปีใหม่ของคนไทย หลายคนคงไม่ปฏิเสธว่า เมื่อถึงช่วงนี้ที่ไร ก็ต้องมานั่งนับตัวเลขของผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิต จากอุบัติเหตุบนท้องถนน ว่าจะมีผู้เสียชีวิตเท่าไร และคงเป็นอย่างนี้ไปอีกหลายปี ...การนับตัวเลข หรือการรายงานการบาดเจ็บและตาย ของอุบัติเหตุบนท้องถนนในแต่ละปี จะเป็นประโยชน์ในการเตือนภัย และประมาณสถานการณ์แนวโน้มการบาดเจ็บ และการประเมินผลด้านนโยบาย ป้องกันการบาดเจ็บ

สำหรับ พ.ศ. 2549 สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้จัดทำข้อมูล “ เดือนภัย ช่วงสงกรานต์ ” โดยการวิเคราะห์สถานการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุขนส่ง ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2548 (ระหว่างวันที่ 8 - 17 เมษายน 2548) เพื่อเตรียมรับเทศกาลสงกรานต์ 2549 (ระหว่างวันที่ 7 - 16 เมษายน 2549) การรายงานข้อมูลจาก 21 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัดและกระจายอยู่ทุกภาค

สารบัญ

◆ การเตรียมรับอุบัติเหตุขนส่ง ช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2549	217
◆ สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 13 ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม - 1 เมษายน 2549	220
◆ สรุปสาระสำคัญสำหรับผู้บริหาร การพัฒนาแนวทางการสอบสวนการบาดเจ็บจากการจราจร พ.ศ. 2549	222
◆ บทวิเคราะห์สถานการณ์โรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 13 ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม - 1 เมษายน 2549	224
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 13 ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม - 1 เมษายน 2549	225

ของประเทศ พบจำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรง (ผู้บาดเจ็บรุนแรง หมายถึง ผู้บาดเจ็บที่ได้รับการรักษา ณ ห้องฉุกเฉินของโรงพยาบาล แล้วรับไว้สังเกตอาการ/รับไว้รักษาในโรงพยาบาล หรือ ตาย ไม่เกิน 30 วัน หลังเกิดเหตุ) จากทุกสาเหตุ จำนวน 3,685 คน ในจำนวนนี้ตาย 239 คน คิดเป็นอัตราป่วยตาย ร้อยละ 6.5 สาเหตุของการบาดเจ็บรุนแรงและตายสูงสุด คือ อุบัติเหตุการขนส่ง (ประมาณการทั้งประเทศ* เท่ากับ 13,336 คน ตาย 865 คน) ซึ่งมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ (* คำนวณจาก จำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงจาก 21 รพ./จำนวน รพ. 21 แห่ง *76 จังหวัด)

ผลการวิเคราะห์

ปี 2548 รายงานข้อมูลจาก 21 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ พบผู้บาดเจ็บรุนแรงและตายจากอุบัติเหตุการขนส่งสูงสุด จำนวน 1,947 คน ตาย 154 คน อัตราป่วยตาย ร้อยละ 8 (ประมาณการจำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงทั้งประเทศ** จำนวน 7,046 คน ตาย จำนวน 557 คน) การบาดเจ็บและตายรองลงมาคือ การถูกทำร้ายด้วยวิธีต่าง ๆ และ พลัด ตก หกล้ม (ตารางที่ 1)

(** คำนวณจาก จำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุการขนส่งจาก 21 รพ./จำนวน รพ. 21 แห่ง *76 จังหวัด)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้บาดเจ็บรุนแรงและตาย จำแนกตามสาเหตุการบาดเจ็บ 5 อันดับแรก ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ (ระหว่างวันที่ 8 – 17 เมษายน 2548) ประเทศไทย พ.ศ. 2548

สาเหตุการบาดเจ็บ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	สาเหตุการตาย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. อุบัติเหตุการขนส่ง	7,046	52.8	1. อุบัติเหตุการขนส่ง	557	64.4
2. ถูกทำร้ายโดยวิธีต่าง ๆ	1,791	13.4	2. ถูกทำร้ายโดยวิธีต่าง ๆ	80	9.2
3. พลัด ตก หรือ หกล้ม	1,781	13.4	3. ตกน้ำ จมน้ำ	72	8.3
4. อุบัติเหตุแรงเชิงกลวัตถุสิ่งของ	1,339	10.1	4. พลัด ตก หรือ หกล้ม	65	7.5
5. ทำร้ายตัวเองด้วยวิธีต่าง ๆ	500	3.7	5. ทำร้ายตัวเองด้วยวิธีต่าง ๆ	58	6.7
6. การบาดเจ็บอื่น ๆ	879	6.6	6. การบาดเจ็บอื่น ๆ	33	3.9
รวม	13,336	100.0	รวม	865	100.0

แหล่งข้อมูล: ประมาณการจาก 21 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ ปี 2548

การบาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุการขนส่ง พบในเพศชาย ร้อยละ 75.7 อายุตั้งแต่ แรกเกิดถึง 99 ปี อายุเฉลี่ย 26 ปี อายุ 15 – 19 ปี และ 20 - 24 ปี มีสัดส่วนสูงสุดร้อยละ 17.0 ของผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุการขนส่งทั้งหมด และร้อยละ 11.4 ของผู้บาดเจ็บรุนแรงทั้งหมดเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี อาชีพที่ได้รับบาดเจ็บสูงสุด คือ ผู้ใช้แรงงาน ร้อยละ 42.6 รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 20.0 ทำสวน ทำนา ทำไร่ ร้อยละ 13.0 และเวลาที่เกิดเหตุสูงสุด คือ เวลา 16.00 - 19.59 น. ร้อยละ 30.2 รองลงมาเวลา 12.00 - 15.59 น. ร้อยละ 20.0 วันที่บาดเจ็บสูงสุด คือ วันที่ 13 เมษายน และตายสูงสุด วันที่ 12 เมษายน 2548 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละการบาดเจ็บรุนแรงและตายจากอุบัติเหตุขนส่ง จำแนกตามวันเกิดเหตุ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ (วันที่ 8 – 17 เมษายน 2548)

วันเกิดเหตุ	จำนวนเจ็บ(คน)	ร้อยละ	จำนวนตาย(คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
วันศุกร์ที่ 8 เม.ย. 2548	555	7.9	32	5.7	
วันเสาร์ที่ 9 เม.ย. 2548	598	8.5	40	7.2	
วันอาทิตย์ที่ 10 เม.ย. 2548	631	9.0	29	5.2	
วันจันทร์ที่ 11 เม.ย. 2548	583	8.3	47	8.4	
วันอังคารที่ 12 เม.ย. 2548	714	10.1	101	18.1	
วันพุธที่ 13 เม.ย. 2548	1,174	16.7	94	16.9	วันหยุด
วันพฤหัสบดีที่ 14 เม.ย. 2548	1,007	14.3	69	12.4	วันหยุด
วันศุกร์ที่ 15 เม.ย. 2548	824	11.7	69	12.4	วันหยุด
วันเสาร์ที่ 16 เม.ย. 2548	496	7.0	47	8.4	วันหยุด
วันอาทิตย์ที่ 17 เม.ย. 2548	464	6.6	29	5.2	วันหยุด
รวม	7,046	100.0	557	100.0	

แหล่งข้อมูล: ประมาณการจาก 21 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ ปี 2548

ผู้บาดเจ็บรุนแรงเป็นผู้บาดเจ็บที่รุนแรง ร้อยละ 68.0 รองลงมาเป็นผู้โดยสาร ร้อยละ 26.0 คนเดินเท้า ร้อยละ 6.0 พาหนะที่ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุชนสิ่งขังและโดยสาร พบว่า รถจักรยานยนต์สูงสุด ร้อยละ 82.2 และรองลงมา รถกระบะหรือรถตู้ ร้อยละ 8.2 กลไกการบาดเจ็บพบว่า เกิดจากพาหนะล้ม ค้ำ ตก สูงสุดร้อยละ 51.9 รองลงมาเกิดจากการชน ร้อยละ 45.8 และ ตกจากพาหนะ ร้อยละ 2.2

พฤติกรรมเสี่ยงของผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุชนสิ่ง ขังพบผู้ขับขี่ดื่มแอลกอฮอล์ปี 2548 ร้อยละ 58.4 ปี 2547 ร้อยละ 58.2 ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 84.5 ผู้โดยสารไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 93.0 ผู้ขับขี่และผู้โดยสารไม่สวมหมวกนิรภัย ปี 2548 ร้อยละ 86.3 ปี 2547 ร้อยละ 87.0 ผู้ขับขี่รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย ร้อยละ 53.3 ผู้โดยสารไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย ร้อยละ 94.7 ผู้ขับขี่และผู้โดยสารไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย ปี 2548 ร้อยละ 76.5 ปี 2547 ร้อยละ 84.8 ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ดื่มแอลกอฮอล์สูงสุด ปี 2548 ร้อยละ 61.2 ปี 2547 ร้อยละ 60.5 รองลงมา รถยนต์นั่งส่วนบุคคล ร้อยละ 60.0 และรถกระบะหรือรถตู้ ร้อยละ 46.7

พฤติกรรมเสี่ยงของผู้บาดเจ็บรุนแรงที่ตายจากอุบัติเหตุชนสิ่ง ขังพบผู้ขับขี่ดื่มแอลกอฮอล์บาดเจ็บรุนแรงตาย ร้อยละ 68.7 และผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ดื่มแอลกอฮอล์บาดเจ็บรุนแรงตายสูงสุด ร้อยละ 70.5 รองลงมา รถกระบะหรือรถตู้บาดเจ็บรุนแรงตาย ร้อยละ 66.7 ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัยบาดเจ็บรุนแรงตาย ร้อยละ 93.0 ผู้ขับขี่และผู้โดยสารรถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัยบาดเจ็บรุนแรงตาย ร้อยละ 91.3

การบาดเจ็บที่สมอง (Severe Brain Injury, Coma score ≤ 8) ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ มีผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการใช้รถจักรยานยนต์ ทั้งหมด 1,469 คน ในจำนวนนี้บาดเจ็บที่ศีรษะ 683 คน ร้อยละ 46.5 ในจำนวนนี้ Glasgow Coma Score*** ≤ 8 เท่ากับ 146 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4

***Glasgow Coma Score (GCS)

GCS is scored between 3 and 15, 3 being the worst, and 15 the best. It is composed of three parameters: Best Eye Response, Best Verbal Response, Best Motor Response, as given below:

- A Coma Score of 13 or higher correlates with a mild brain injury
- 9 to 12 is a moderate injury and
- 8 or less a severe brain injury

Reference : G Teasdale, B Jennet: Assessment of coma and impaired consciousness: a practical scale, *Lancet* 2:81-84, 1974

การนำส่งผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุชนสิ่ง ขังมาโรงพยาบาล พบว่า ญาติหรือผู้เห็นเหตุการณ์ นำส่งสูงสุด ร้อยละ 56.0 รองลงมาคือเจ้าหน้าที่มูลนิธิ, กู้ภัย ร้อยละ 30.0 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้บาดเจ็บรุนแรงที่ถูกนำส่งโรงพยาบาลจากจุดเกิดเหตุ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2548

ผู้นำส่ง	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)	75	11.1
เจ้าหน้าที่มูลนิธิ, กู้ภัย	205	30.3
ตำรวจ	18	2.7
ญาติหรือผู้เห็นเหตุการณ์	379	56.0
รวม	677	100.0

แหล่งข้อมูล: 21 โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ

สรุปสถานการณ์การบาดเจ็บ พ.ศ. 2548

จากรายงานข้อมูลการบาดเจ็บช่วงสงกรานต์ จากโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ 21 แห่ง พบว่า

1. ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากทุกสาเหตุ ประมาณการ 13,336 คน ตาย 865 คน และมีผู้บาดเจ็บรุนแรงและตายจากอุบัติเหตุการชนสิ่งสูงสุด ประมาณการ 7,046 คน ตาย 557 คน
2. กลุ่มอายุ 15 – 19 ปี และ 20 - 24 ปี มีสัดส่วนการบาดเจ็บสูงสุดร้อยละ 17.0 ผู้ใช้แรงงานได้รับบาดเจ็บสูงสุดร้อยละ 42.6 ช่วงเวลาเกิดเหตุสูงสุดเวลา 16.00 - 19.59 น. วันที่บาดเจ็บสูงสุดได้แก่ วันที่ 13 เมษายน ร้อยละ 16.7 และตายสูงสุด วันที่ 12 เมษายน 2548 ร้อยละ 18.1
3. ผู้ขับขี่พาหนะดื่มแอลกอฮอล์บาดเจ็บ ร้อยละ 58.4 และ ตาย ร้อยละ 68.7

4. ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 84.5 ผู้โดยสารไม่สวมหมวกนิรภัย ร้อยละ 93.0
5. ผู้ขับขีรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย ร้อยละ 53.3 ผู้โดยสารไม่ใช้เข็มขัดนิรภัย ร้อยละ 94.7
6. ร้อยละ 46.5 บาดเจ็บที่ศีรษะในผู้บาดเจ็บรุนแรง จากการใช้รถจักรยานยนต์ และมี Glasgow Coma Score ≤ 8 ร้อยละ 21.4
7. ร้อยละ 56.0 ของผู้บาดเจ็บรุนแรง มาโรงพยาบาลโดยญาติหรือผู้เห็นเหตุการณ์นำส่ง

ข้อเสนอแนะ

จากการรวบรวมข้อมูลการเฝ้าระวังการบาดเจ็บในช่วงสงกรานต์ในปีที่ผ่านมา พบว่า ยังมีการป่วยและตายค่อนข้างสูง ปัญหาสำคัญของการบาดเจ็บ คือ การดื่มสุรา แล้วขับรถยนต์ โดยเฉพาะรถจักรยานยนต์ โดยไม่สวมหมวกนิรภัยที่มีการบาดเจ็บและเสียชีวิตสูงสุด ดังนั้น สำหรับ พ.ศ. 2549 จึงควรเพิ่มมาตรการสำคัญ เพื่อลดปัญหาดังกล่าว โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ควรเพิ่มความเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในการตรวจจับผู้ขับขีพาหนะที่ดื่มแอลกอฮอล์ โดยเริ่มก่อนเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2549 (วันที่ 7 – 16 เมษายน 2549) อย่างน้อย 1 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2549 เป็นต้นไป
2. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงอันตราย “ การเมาแล้วขับ ”

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ 21 แห่ง ที่เป็นฐานข้อมูลให้สำนักระบาดวิทยา ดังนี้

รพศ.ยะลา, รพม.นครราชสีมา, รพม.นครศรีธรรมราช, รพศ.ลำปาง, รพศ.ยะลา, รพศ.พระปกเกล้า(จันทบุรี), รพศ.หาดใหญ่(สงขลา), รพศ.เชียงรายประชานุเคราะห์(เชียงราย), รพ.เลิดสิน(กรุงเทพฯ), รพ.นพรัตนราชธานี(กรุงเทพฯ), รพศ.ชลบุรี, รพศ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร(ปราจีนบุรี), รพศ.สรรพสิทธิประสงค์(อุบลราชธานี), รพม.พุทธชินราช(พิษณุโลก), รพศ.สุราษฎร์ธานี, รพศ.ตรัง, รพศ.เจ้าพระยายมราช(สุพรรณบุรี), รพศ.อุดรดิตถ์, รพศ.สุรินทร์, รพศ.พระนครศรีอยุธยา, รพศ.นครปฐม และ รพท.พระนั่งเกล้า(นนทบุรี).

ข่าวการระบาดในต่างประเทศ

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์

สัปดาห์ที่ 13 ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม – 1 เมษายน 2549

(Outbreak Verification Summary, 13 rd Week, Mar 26 – Apr 1, 2006)

✍ เรียบเรียงโดย นสพ.การุณ ชนะชัย** บรรวรธณ ดิเรกโชค* อุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล*

* กลุ่มงานเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา ** โครงการฝึกอบรมแพทย์ในสาขาระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา

✉ borworn1@health.moph.go.th

ในสัปดาห์ที่ 13 ระหว่างวันที่ 26 มีนาคม – 1 เมษายน พ.ศ. 2549 สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สถานการณ์ภายในประเทศ

1.1 โรคสเตรปโตคอคคัสซูอิส (Streptococcus suis) จังหวัดนครสวรรค์ 3 ราย เสียชีวิต 2 ราย

รายแรก เพศหญิง อายุ 68 ปี ที่อยู่หมู่ 5 ตำบลห้วยแก้วใต้ อำเภอนองบัว เริ่มป่วยวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2549 ด้วยอาการคันเนื้อคันตัว ต่อมามีไอ ปวดศีรษะ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549 มีอาการอาเจียน ไข้ต่ำ ๆ กระสับกระส่าย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลหนองบัว ผลการตรวจเพาะเชื้อจากเลือดพบ Streptococcus suis ผู้ป่วยเสียชีวิต วันที่ 28 มีนาคม 2549

รายที่ 2 เพศชาย อายุ 56 ปี ที่อยู่หมู่ 6 ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมือง อาชีพรบจ้าง เริ่มป่วยวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549 ด้วยอาการไข้ หนาวสั่น รับประทานอาหารน้อยลง ซึ่ยาชุดมารับประทาน แต่อาการไม่ดีขึ้น ต่อมามีอาการซึมลงญาติพาเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ เวลา 19.00 น. ตรวจพบมีอาการ